

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *Rózsa, István*

Cím: *„Szegény - árva - nyomorék
vagyok”*

Forrás: *A Nép*

3m

1925. 5. 10.

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy *362.51*

Hely

Idő *„1925”*

Személy

Helyszám

„Szegény - árva - nyomorék vagyok!”

Látogatás a koldusok korcsmájában

„Csak minden tizedik ember ad egy ezerkoronást” — Mennyit keres egy szemfüles koldus? — Röhögő Mári néni karriéje — A börziáner — Lábatlan Peti — Libacsőrű ember — „Lopni jöttem, de nincs szívem!” — Dávid és Góliát

A világos utca elmaradoznak s továbballagunk a külső sötétben. Az utcalámpa sápadan lenyorog. A toronyóra tízet üt s hangfoszlánya reszkette omlik el a csöndben. Szél áramlik a budai hegyek felől. Vaksí utcákon keresztül baktatunk a koldusok korcsmája felé...

Áll a ház mogorván, de úgy tűnik, mintha táncma, olyan helyretyűtyű hangzik ki az éjbe. Vörös gyökercsák ugrálnak ki ablakán, a lámpasugarak. Bekandikálunk s hallgatjuk a harmonika dünyögő basszusát, aztán bemegyünk. A füst pofon vág, a szag tít verdes orrunkba, ahogy leültünk az alacsony ivóban. Szent Leokádia, micsoda népség! Ott ül a koldusok galériája...

Fenekre fordított boroshordón trónolok, utitársam, a detektív pedig valami kajla koldus mellé kerül, ak nappal mindkét karjára béna, most meg a fröccsös éjszakában vidámar hadonáz. A korcsmáros előjön a söntésből: olyan, mintha a rendőrség albumából ugrott volna ki. A detektívet fölismeri s meghökken de a *hekus* barátságosan int, hogy jelenleg nem *lekicher*-t (gazember) keres, hanem csak úgy vagyunk itt,

s Bacchus sekrestyése megnyugszik. Annyira finom, hogy kimossa poharunkat kristálytisztára s a füstfelhőn keresztül fölmutatja. Nézzük a közönséget, mely nappal nyivákolva

nyújtja kezét alamizsna után, most pedig italos urakat megszegyenítő gavallériával szórja szét napi keresményét a kecskelábú asztalon.

A kajla koldus, ki a detektív mellett ül s így az én tőszomszédom is, mintegy ötvenéves gentleman. Ugy szidja a közönséget, mint a bokrot, szívtelen és „smucig” mindenki, le kellene bunkóznia őket, mint a lovat vagy a kutyát, mert csak minden tizedik ember ad egy ezerkoronást. Szégyen-nyalázat! A koldusok szociális helyzetéről kezdünk beszélgetni s hamárosan megbarátkozunk. Elmondja, hogy csak egy elemit járt, de többet tud mint sok iskolás tanár. Még a kérvényeit is maga írja. Mennyit kereshet naponta? Hát ahogy a szerencse kedvez, de

átlagosan megkeresi a százszázötvenezer koronát

Van úgy, hogy többet is. A szomszédjának, aki háttal ül neki, már nincs ilyen jó „stand”-ja, mert az csak 80—100 ezer koronát tud össze kunyorálni, pedig

kétszáz ezer koronáért vette meg a standot

„Röhögő Mária” nénitől. Ki az? Fölvilágosít. Azért hívják Röhögő Mária néni-nek, mert imádkozás közben úgy tesz, mintha röhögne. Node már nyugalomba vonult, megtollasodott, tévelygő lányokat tart és tájtékpipából cigarettázik. Öregségére mégis csak karriert csinált!

Négyen ülnek a szomszéd asztalánál. A szélső, az az agárfejű koros ember, jónevű tovaj, a detektív régen ismeri; a másik notórius koldus, condrás öreg, apostoli feje van. Ő a megszorult koldusok uzsorása. De hát van-e megszorult koldus? Akad ilyen is: aki, például, megbetegszik s nem mehet ki az utcasarokra. A harmadik régi, nyomorék, „komoly” faláb, de a társaság humoristája. Csfondáros hangja át hasít a kolduskorcsma zsváján, ahogy kigúnyolja a saját mesterségét: „Szegény - árva nyomorék vagyok” — — Úgy mekeg, mint a

kecske s tirádáján röhög a társaság. A négyek borozó-tanácsát a „háztulajdonos” egészíti ki: *Koldus volt, megszedte magát, házat vett, azután mindenét elvesztette a börzén s megest csak koldus lett.... Szegény hányt-vetett férfi! Okos fej, de a szájgörcsülete nagyon züllött. Sok szitkot mondhatott ima helyett tövises pályáján. Tisztességére mondva, nem veti meg a szeszt. Kissé már részeg, s könnyezve beszél a boldog napokról, amikor ő szépasszonyokkal vacsoráztatott...*

Pirinyó ember vánszorog a székek között. Azért olyan kicsi, mert csak törzse van, többől leoperálták mindkét lábát. Kolduskörökben *Lábatlan Peti* a neve. Sört iszik. Mérges, mint a hörcsög. Civalakodik a falábal. A szóváltás élesedik, de egy hosszú, sovány cwikkeres úr, pecsétes szalónkabátban, csitítja őket. Ő a koldusok bírása. Nagy tekintélye van. Lehet is, hiszen valamikor írnok volt a telekkönyvnel, de valami kis „formai hiba” miatt beesútkák, veszté-

nek indult, züllött lefelé, míg idekerült, de azért az úr pokolban is úr. Gesztusa finom, gallérja barna ugyan, de a körme eléggé ápolt. Sajnos, kissé már paralitikus. Orrszíne a lúd csórére emlékeztet. Sokat ivott életében. Dehát némely ember, a lekvárosderelyét szereti, ő meg a bort. Azért tisztességgel koldul a kávéházban, mióta elfogytak hóna alól a bizományba kapott ponyva-füzetek.

Lábatlan Peti föltornássza magát a székre, sört hozat, iszik és politizál. Élhetetlenségünket szidja, hogy nem tudunk a kisántántal „kibabrálni“. Csak adnák a hatalmat az ő kezébe! Egy hét alatt elintézné. Egy hét alatt nem volna a fölszabadított Magyarországon se rác, se oláh, se cseh . . . A szomszéd sarokban szüntelenül dünyög a hermonika s két ittas néember rikoltoz egy hószakálú, vén tolvaj mellett, ki a borokat fizeti. Csinosnak mondható, fiatal koldus ül a társaságukban, hivatásos néma, de felbődül olykor tagolatlanul, mintha énekével akarná a hölgyeket meghódítani . . . És ott handabandáz a kolduszsivajban az az ember is, akivel majd minden nap találkozunk a villanyoson s előljáró beszédét így kezdi:

— Vessenek meg! Lopni jöttem, de nincs szívem . . . Ne engedjék, hogy gazember legyek!

Modern koldus. Lélektani alapon dolgozik . . . Ott meg a söntés közelében egy másik kompánia ferblizik. Marakodnak, veszekednek, mint a kutyák. Félszemű partnerüket alaposan fosztogatják. Baj lesz belőle. A detektív int, hogy távozzunk angolosan, de ebben a pillanatban a félszemű az asztalba vág: „Csalók!“ A sipisták leröhögik. Zenebona. Lábatlan Peti leereszkedik a székről s kifosztott bajtársa védelmére kel. Lárma harsan, szitok szisszen, izgalom berbitél, az asztal fölborul s a koldusok bandája fekete vecsernyébe kezd. Súlyos csattanás üti ketté az elnyekkenő harmónikasztót: Lábatlan Peti kódis-botja hirtelen levág s hórihorgas ellenfele elterül a földön, mint Dávid előtt Góliát . . .

Lázár István